

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Datum
2025-03-25

Diarienummer
Ä2025-89

Remissvar – Vindkraft i havet – En övergång till ett auktionssystem (SOU 2024:89)

Tillväxtverket arbetar för konkurrenskraftiga företag och hållbar utveckling i alla delar av Sverige. Det gör myndigheten genom att skapa förutsättningar för stärkt konkurrenskraft, ökad innovation, stärkt omställningsförmåga och en hållbar utveckling i hela landet. Myndigheten arbetar inom tre politikområden - den regionala utvecklingspolitiken, landsbygdspolitiken och näringspolitiken - som är ömsesidigt förstärkande.

Vi är ansvarig myndighet för riksintresse industriell produktion. Vårt arbete syftar till att stärka sambanden mellan näringslivsutveckling, samhällsplanering och hållbar regional utveckling. Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Sammanfattning

- Tillväxtverket står bakom ett auktionsbaserat system för ökad förutsägbarhet och genomförande av energiproduktion till havs.
- Vi anser att speciallösningar inte gynnar samhällsutvecklingen som helhet utan vill lyfta behovet av en mer målstyrd nationell tvärsektoriell planering i alla delar av landet.
- Förslaget påverkar Sveriges planeringssystem som helhet och kommer kräva nya arbetsformer, förankring och beslut hos myndigheter och andra aktörer.
- Vi ser hellre ett utvecklat arbete och arbetssätt hos befintliga myndigheter än en egen specialmyndighet för en specifik fråga.

Ett auktionsbaserat system

Tillväxtverket anser att tydliga förutsättningar och ett proaktivt arbete gynnar hållbar utveckling, förenkling för företag och Sveriges konkurrenskraft. Vi har inga synpunkter på ett utvecklat auktionssystem utan ser det som positivt med en avsevärt större förutsägbarhet för företag och investerare. Vi anser dock inte myndigheters arbete och förmåga till beslut är riggat för att klara uppgiften och ser detta som ett paradigmskifte

för svensk planering som kräver helt nya arbetsformer och resurser hos flera myndigheter.

Förslaget ur ett systemperspektiv.

Tillväxtverket ser behov av en nationell planering i hela Sverige kompletterat med en regional planering i alla delar av landet. Tillväxtverket verkar för en sådan utveckling i flera olika initiativ och utredningar och vi anser att havsplaneringen är ett föredöme i en sådan utveckling. Men också att havsplaneringen synliggjort bristerna i den svenska planeringen avseende nationell och statlig förutsägbarhet då den statliga och nationella nivån är mer reaktiv än proaktiv.

Vi står bakom alla analyser och behov som lyfts i utredningen men förslaget innebär en speciallösning för en typ av energislag, i en särskild geografi, för sektorn energi. Vi ser ett behov av att lyfta blicken och lyfta fler frågor som kräver bredare tvärsektoriell proaktiv planering på nationell nivå kopplat till hållbar regional utveckling. Få myndigheter och regioner är idag riggade för tvärsektoriell planering i Sverige. Vi ser det som olyckligt att enskilda frågor ska få sin egen speciallösning.

Så vitt utredningen kan bedöma är Sverige det enda land som inte jobbar med ett auktionssystem. Vi är också ett av få länder i Europa som saknar en nationell planering och en regional planering i alla delar av landet. Detta betyder att vi saknar arbetssätt och former för tvärsektoriell planering i de delar som inte omfattas av havsplaneringen. Havsplaneringen har också visat på problem med just användbara planeringsunderlag och behov av gemensam nationell riktning då vi inte har system eller processer i alla delar för nationell planering utan i princip enbart områden av riksintressen och olika sektorsmål. Områden av riksintresse har inte till syfte att vara "planerande" utan avser skydd av anspråk utifrån olika sektorer.

Oavsett sektorsplanering eller tvärsektoriell planering krävs en tydlig politisk vilja som ger stöd för avvägningar mellan olika intressen – en gemensam riktning. Vi anser att avsaknaden av detta kan inte kompenseras med eller av en Auktionsmyndighet. En Auktionsmyndighet med huvudansvaret att regeringen ska få ett ändamålsenligt beslutsunderlag ser vi som speciallösning för en fråga.

Införande av en Auktionsmyndighet skulle få stor påverkan på utgångspunkten och grunderna i den svenska planeringen idag, ur ett systemperspektiv. Det är också outrett hur Auktionsmyndigheten ska arbeta och hur processen ser ut inför en auktion. Konsekvensen av införandet lyfts inte i tillräcklig omfattning. Konsekvenserna som lyfts avser arbetsbelastning i första hand men inte konsekvenserna av helt nya arbetssätt, förankring och förväntningar på skarpa underlag som krävs från andra myndigheter eller vägledning för avvägningar som Auktionsmyndigheten ska utgå ifrån. Processen för arbetet är för oklar.

Vi skulle hellre se en utveckling av befintliga myndigheters arbete och arbetssätt för att tillsammans skapa gemensamma avvägda användbara planeringsunderlag som ger vägledning för kommande processer till exempel ett auktionssystem för vindkraft i havet. I detta fall en fördjupning av havsplaneringen som är gemensam för en mängd olika myndigheter. Jämförbart avseende insats och omfattning är den betydande planering, förankring och de processteg på nationell och regional nivå som infrastrukturplanering idag omfattas av, från ekonomisk planering till byggande.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Kristina Zetterström. Enhetschef Åsa Bjelkeby har deltagit i handläggningen och Johanna Stenberg har varit föredragande.

Kristina Zetterström

Johanna Stenberg